

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Prejemnik čestitka 18 v.

Reklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
inzerati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin-
večkrat po dogovoru.

69. številka

V Ljubljani, v soboto, dne 11. junija 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Nesramnost klerikalizma.

Slovenski klerikalci so zopet postali predrzni. Nekaj časa so mirovali in se delali kulturne. Tako ima tudi mačka včasih navado, da skriva kremplje. Včasih je bilo drju. Kreku dovoljeno, v državnem zboru odobravati ločitev cerkve od države. Sedaj se je vse to zopet izpremenilo. Zlasti odkar je papež Pij X. s svojo najnovejšo encikliko pokazal, da ne sme biti konec sirovosti.

Naš „Slovenec“ se seveda veliko bolje počuti, kadar sme zmerjati kakor kravji pastir. Kadar mora biti dostojen, mu je vselej na smrt hudo. Zdaj, ko so ga spustili z verige, je zopet v svojem elementu.

Navidezni povod za najnovejšo rjojenje in sikanje mu je dal protiklerikalni boj na Hrvaškem. Igra, ki jo uganja, je že stara. Dere se, kakor da je nasajen na raženj in tuli, kako da je uboga cerkev priganjana. Tako brlizganje je vedno znamenje, da „uboga“ cerkev napada. Na Hrvaškem sili klerikalizem z vsemi sredstvi h krmilu in ker je radi prevelike nesramnosti dobil po kritici, kakor zasluži, je sedaj ves besen in se dere o krivicah, ki se mu gode.

Naravno je, da pri tem laže in obrekuje, da se vse kadi; saj tudi volk tuli, ker drugače ne zna. O tem, kar se je godilo v Zagrebu, smo tudi mi dobili poročilo, ki je precej drugačno kakor „Slovenec“ in ga bomo objavili, da se bo videlo, kako predrzno zna katoliško trobiti zavijati.

Toda najprej se imamo pomeniti nekaj drugega. „Slovenec“ se zaletava v socialno demokracijo in pogreva svojo staro, tisočkrat zavrnjeno laž, da je socialna demokracija protikatoliška. Dokaz, da je tako, se spretnemu jezuitskemu žurnalistu hitro posreči. Kadar pravijo drugi ljudje „klerikalizem“, pravi „Slovenec“ „katoličanstvo“ in na ta način postane mahoma iz protiklerikalne socialne demokracije protikatoliška socialna demokracija.

No, te strele iz teatra se že davno nihče več ne ustraši. Le klerikalci so tepci, da se poslužujejo venomer take avšaste taktike. Zakaj ravno ž njo utegnejo največ izgubiti. Marsikdo, ki je res samo protiklerikalen, pa mora dandana poslušati, da sta klerikalizem in katoličanstvo eno in da mora katoličan biti tudi klerikalec, si bo nazadnje mislil: Če je taka, pa bomo dimo protikatoliški.

Klerikalno glasilo se zvija, češ, socialni demokratje niso odkritosrčni. Počasi, cenjeni zofist! Socialni demokratje so popolnoma odkritosrčni in so tisočkrat povedali, da so nasprotniki klerikalizma. In ravno tako so tisočkrat povedali, da nikomur ne zamerijo, če je katoličan, protestant, pravoslaven, mohamedanec, budist ali pa brezverec. Kdor razume besede, mu mora biti stvar popolnoma jasna. Vera je stvar človekove notranjosti in te se v socialni demokraciji nihče ne dotika. Če bi cerkev ostala pri veri, pa bi bilo vse lepo in prav. Toda večina katoliškega klera, duhovništva — in mero-dajna je večina, ne pa izjeme — se ne zadovoljuje z vero, jo celo zanemarlja, dela pa na to, da bi cerkev dobila vso absolutistično moč tega sveta v svoje kremplje.

Na tem polju smo bili, smo in bomo nasprotniki, dokler ne zmagamo popolnoma. Tega nam prav nič ni treba tajiti.

Da se pa ravno socialna demokracija bojuje zoper klerikalizem, je tako naravno, kakor da teče voda v dolino, pa ne na hrib. Klerikalizem je namreč poleg militarizma najboljša opora kapitalizma. Klerikalizem je pripravljen falsificirati ves evangelij, le da bi „s Kristusovimi besedami“ dokazal delavcem, da ne smejo postati svobodni, ampak da morajo kapitalistom lizati pete.

Če se ob tem tudi veri ne godi najbolje, pa niso tega krivi socialni demokratje, ampak ravno klerikalci, ki so iz nje napravili blago za trg. Kšeftov z vero nedelajo socialni demokratje, ampak klerikalci.

Treba je le pomisliti, kakšna velikanska razlika je med „Gorsko pridigo“ in pa med sedanjimi nauki klerikalizma. Nekdanje krščanstvo je bila družba revežev in zatiranih, današnji klerikalizem je organizacija izkoriščevalcev in koristolcev. In zato je boj proti klerikalizmu kulturna in gospodarska potreba. Zato smo tudi v tem boju popolnoma solidarni s svojimi hrvaškimi sodrugji, pa če se „Slovenec“ trikrat zaporedoma na glavo postavi. In če bo preveč izžival, se mu zna goditi tako, kakor hrvaškim klerikalcem.

Zbogom, cerkev!

Francoski duhovnik Dobry, bivši generalni tajnik cerkvenih zborov v Reimsu in Bourgesu, bivši glavni urednik katoliškega dnevnika „Le Pouppe Français“ in voditelj časopisa „La Vie Catholique“ je izstopil iz cerkve.

Med neduhovniki je izstop iz cerkve že nekaj navadnega, da se o tem ne vodijo več računi. Izstop duhovnika, ki je bil med voditelji katoliške gibanja, pa le ni vsakdanja reč. Če se pomisli, kako močno vpliva dolgoletna klerikalna vzgoja v mladinskih zavodih in semeniščih, kako zna cerkev svoje aktivne člane navezati nase, tedaj se bo razumelo, da morajo biti razlogi že tako tehtni, če sklone mož, ki je že davno prekoračil prag prvih svojih let, pokazati cerkvi hrbet. Razlogi abbé Dabrya res niso bili malenkostni.

Mož se je bavil z znanstvenimi vprašanji in je bil tako „predrzen“, da je iskal v znanosti nepristranske odgovore na svoja vprašanja. Vrhutega je bilo njegovo prepričanje demokracije in mislil je, da je to v katoliški cerkvi mogoče. Toda ko so cerkveni gospodarji opazili, kako in kaj, so ga začeli preganjati in so ga mučili tako, da je nazadnje sklenil, otresti prah s čevljev.

Svoj izstop iz cerkve opravičuje z javnim pismom, v katerem pravi:

„Vse v cerkvi je protidemokratsko. Njena sedanja oblika, njene metode, njene šege, njeno stališče v vprašanih sedanjosti. Njena sedanja oblika: Zveza, ki se je začela s tem, da bi uresničila bratstvo med svojimi člani in napravila vso posest skupno, je dospela do popolnega vsesanja vsake individualnosti, do kristaliziranja vsake misli, vsake volje, vsake pravice v eni edini osebi, v osebi papeža, tistega papeža, ki je dandanes vsa cerkev, ki hrani vse resnice, ki združuje v sebi vso moč in ki bi ga radi družbi vsilili kot kakega Minotavra. Njene metode, v katerih je vse samo lastna sila in

se izraža v praznih izrekih, soglašanje je celo na polju morale le umetno napravljeno, tako da se mora vsa sestava ob prvi težavi porušiti. Njene šege, ki so le žoltavi ostanki monarhističnih dob in ki dovoljuje cerkvi to, kar diha luksuz in blagostanje in oddaljujejo njenega duha in njene simpatije od onega delovanja, ki ga zahteva naša doba. Končno njeno stališče v vprašanih sedanjosti, kjer nikoli ne zamudi, postavljati se po soglasnem sklepu njenih organov na stran najsrmatnejše reakcije in nadzorništva.

Cerkev, kakršna obstoja danes in kakor deluje, ima izraziti značaj tujega telesa v današnji družbi, škodljivega elementa, ki se mora po zakonu živih organizmov izgnati.“

Razume se, da je vsa črna armada zakričala, ko je izšlo to pismo. Zdaj seveda ne bodo pustili dobre dlake na njem. Ampak izstop resnega moža iz cerkve bo vendar zdramil marsikatero možgane, da bodo začeli nekoliko razmišljati, kakšna je razlika med besedami in dejanji sedanjosti cerkve. In tuptam se bodo vendar našli nekateri, ki bodo izpoznali, da je krščanstvo v skoraj 2000 letih popolnoma izpodbilo svoj nekdanji značaj, da je sedanja cerkev velikanska kapitalistična organizacija in da je njena glavna naloga, biti duševna žandarmerija za varovanje kapitalizma.

Politični odsevi.

* Državni zbor je imel v sredo sejo. Baron Bienerth je odgovarjal na interpelacije radi porabe vojaštva pri ogrskih volitvah. Dejal je, da je poklic vojaštva, varovati tudi red in mir v deželi in ker vojaštvo in domobranstvo, kar ga je na Ogrskem, ni zadostovalo, je bilo treba tudi iz Avstrije poslati nekoliko čet tja. Na vprašanja o zlorabah pri ogrskih volitvah ne odgovarja, ker nima pravice, vmešavati se v notranje razmere druge države. — Odgovor je torej tak, kakršen je bil pričakovati od Bienertha. Pa je vendar značilen. Kakšne morajo biti volitve, za katere po vladnem priznanju vse vojaštvo in domobranstvo Ogrske ne zadostuje? Sicer je pa vlada pri tej priliki doživela poraz. Poslanca Korošec in Šramek sta predlagala, naj se odgovor ministrskega predsednika ne vzame na znanje, ampak naj se o njem na prihodnji seji otvori debata. Predlog je bil z glasovi Slovanske Enote, socialnih demokratov in Rusinov sprejet. Ko je podpredsednik sodrug Pernerstorfer naznanil ta uspeh glasovanja, je opozija burno odobraval.

* Zakon o eksekuciji prostih dohodkov je bil v sredo v državnem zboru sprejet. Po novem zakonu, o katerem je poročal poslanec sodrug Liebermann, bodo plače do 2000 kron in pokojnine do 1200 kron eksekucije proste, torej se ne bodo mogle zarubiti. Izjema bo samo pri alimentih za nezakonske otroke in za ločene žene.

* Nujno socialno politično reformo je sklenil državni zbor, ko je v sredo odpravil določbe, po katerih je bil delavec lahko kaznovan, če je prelomil delavno pogodbo. O novem zakonu smo že poročali. Sprejet je bil soglasno. Socialni demokratje so naglašali, da smatra delavstvo to le kot malo odplačilo, ki ga država že davno dolguje delavcem.

* Gosponka zbornica ima sejo v ponedeljek dne 27. junija dopoldne.

* Sarajevski šupan Kulović je z osmimi mohamedanskimi občinskimi svetniki odstopil, ker je njegova stranka pri volitvah za bosenski sabor popolnoma propadla.

* Grško-turško razmerje se od dnedodne bolj kali. V Carigradu so bojkotirali grške ladje. Proti Grkom se ponavljajo hrupne demonstracije. Grški konzuli so izjavili velikemu vezirju, da bodo odpotovali, če se ne napravi konec izgreodom. Med velikim vezirjem in grškim poslanikom je bil buren

prizor. Turški poštni uradi so dobili nalog, da ne smejo več sprejemati pisem in pošiljatev z Grškega. Bojkot grškega blaga je razglašen tudi v Kavali in Rodostu.

Izlet v Trst.

Kakor smo že javili, priredi „Vzajemnost“ v nedeljo, dne 17. julija

svoj prvi izlet v Trst, kjer se je ustanovil poseben odbor za sprejem izletnikov.

Za sodruge, ki žele videti Trst in morje, je ta prilika izredno ugodna in zato je pričakovati, da se oglasi čim večje število izletnikov. Ljubljanski odbor deluje sporazumno s tržaškimi, da se uredi vse tako, da bodo imeli udeležniki čim več užitka od izleta. V Trstu se kaže za priredbo veliko zanimanje in že danes se lahko reče, da bodo izletniki v Trstu najpriljubnejše sprejeti. Zato je pa tembolj treba, da tudi Ljubljancani store kar je le mogoče, da opravičijo pričakovanje Tržanov. V prvi vrsti pozivljemo vse zaupnike, naj pridno agitirajo, da se oglasi veliko število izletnikov. Ljubljana mora biti pri tej priliki v Trstu častno zastopana.

Na delo torej, sodrugi! Pripravljalna dela že sedaj kažejo, da ne bo nikomur žal, kdor se udeleži izleta. Natančen spored vseh priredb se pravočasno objavi v „Rdečem Praporu“. Za danes lahko povemo, da bo razven odsekov „Vzajemnosti“ pri priredbah sodelovala cela vrsta tržaških društev.

Torej še enkrat: Na delo!

Domače vesti.

Ljubljanske vesti.

— **Strah pekovskih mojstrov pred varstvenim zakonom.** Čitajoč poročilo o shodu pekovskih mojstrov, ki se je vršil 25. pr. m., v „Slovencu“, se nam zdi potrebno, da sprito take predrznosti imenovanih gospodov ogorčeni, tem potem primerno odgovorimo. Kakor vedno, kadar so se delavci te obrti začeli zavedati ter se dramiti iz svojega suženjstva enakega tlačanstvu in zahtevali zboljšanje žalostnih razmer, so tudi zdaj naši delodajalci zagnali velik hrup, ko splošno vsi delavci, razen malega števila rmenih izdajalcev, zahtevajo državne pomoči v obliki varstvenega zakona, videči, da smo brez upeljave tega zakona v nevarnosti, z oziroma na razne sikanе in korupcijo gospodarjev, da pademo, namesto da bi napredovali, zopet nazaj v stare hlapčevske razmere, če bi le tudi malo časa hoteli mikovati v boju za obstoj že pridobljenih pravic in za napredek. Po trditvi gospodarjev preti ta načrt za uzakonitev delavskega varstva pri tej obrti, ki ima priti prihodnje dni v zbornici v razpravo, naravnost s popolnimi uničenjem malih podjetij. Pod to pretvezo so glasom omenjenega poročila sklenili pokušati, kako bi preprečili, da bi načrt ne le ne bil sprejet, temveč naj bi sploh ne prišel v razpravo, kar bi jim bilo seveda še najljubše, ker se vendar boje, da bi se resnica izkazala ter bi oni s svojimi zavijanjimi in lažnivimi trditvami vendarle znali pogoreti. Tako nameravajo, kakor ob vsaki priložnosti, tudi zdaj orepati delojemalce pravic, ki jih je delavcem itak skopa kapitalistična država končne priznala. Kdo ne uvidi v tem prizadevanju brezmejne nevoščljive umazanosti, ki se nam, davi nam je že precej znana, vendar zopet kaže v popolni luči? In zopet imamo dokaz in izkušajo več, da jim nikakor ne moremo zaupati, ker ob prvi priložnosti bi nas goljufali ter izkušali nas nazaj potiskati, kolikor bi se le dalo. Sploh je pa že navada malih „krauterjev“, da ob vsaki priliki, ko gre za skromno izpremembo v prid tlačnim delavcem, tarnajo, da bodo uničeni. A da ni tako, uvidimo, ker do danes ni še nobeden gospodarjev vlad zboljšanja delavcev „falival“. Zato nas vaš hrup malo strahi, in povemo vam, da boste imeli priliko, radi ali neradi temeljito se seznaniti z novo uredbo, da se vzamejo delavci proti vaši neomejeni zlorabi v zaščito, kar je itak že skrajni čas. Časi se spreminjajo, gospoda, ter dobrih starih časov, ko so pekovski gospodarji poljubno izkoriščali delavske kosti in neomejeno pasevali, v vašo žalost ne bo nikdar več nazaj. Zakaj smo mi primerani, si sami priboriti razmere, v kakršnih vsaj moremo živeti, kot ljudje, ki imamo ravno tako pravico srečno živeti kakor drugi in vi, gosp. mojstri? Ker nam vi prostovoljno niste še ničesar dali, ampak ste vedno in povsod največji nasprotniki še tako skromnim zahtevam, da se le malo tiče zboljšanja razmer delavcev. Vam ne gre v glavo, da bi se delavec malo oprostil spon, da bi se vaši oblasti kake meje stavile in to celo, o, potem postavite. Zato tak hrup. Pa mirno, gospoda, vse bo šlo. Človek se mora marsičemu privaditi, česar v dobrih starih časih ni bilo, ter se mora in more odvaditi, kar v od vas toli sovraženo novo dobo nikakor ne „pase“. Capito!

— **Strupeni kroglice v Logatcu.** V preiskavi proti Francu Hladniku, ki je v zaporu ljubljanskega sodišča na sumu, da je poslal svoji materi gospe Hamerlitz v Logatcu strup, češ, da je zdravilo, se množe okolnosti, ki obremenjujejo osumljenca. Poroča se, da so ujeli pisma, ki jih je iz zapora pošiljal prišam, roče jih baje, da naj

po krivem pričajo. Zaradi tega se je nadzorovanje v zaporu poostrižilo. Sumi se, da je še več takih pisem, ki niso prišla sodišču v roke.

— **Izlet v Trst, ki ga priredi „Vzajemnost“** dne 17. julija, se seveda lahko udeleže tudi zunanji sodrugi, treba je le, da se pravočasno oglasi. Prijave se pošiljajo odboru „Vzajemnosti“, Selenburgova ulica 6.

Jeseniške vesti.

(Dopis.) Delavski škodljivci so na Jesenicah prav pridno na delu. Klerikalci so si ustanovili svojo „strokovno“ zvezo, ki ni nič drugega kakor nadomestilo za propadajoče strokovno društvo, za katero so delavci, zaslepljeni, prenehali plačevati. Vse navidezne ugodnosti, ki jim jih je obljubljalo strok. društvo, se nabajajo zopet kot reklama v strok. zvezi. Razloček je samo ta, da bodo več plačevali v novo kakor v staro društvo. Samo bolniško podpora jim obljubujejo, vse drugo je nič, kakor da ne bi imeli na Jesenicah bolniške blagajne. Seveda to se ne marajo lotiti, da bi se zvišala, ker je v kapitalističnih rokah. Klerikalizem ni še nikdar ugriznil svojega bratca kapitalista. Gliha vkup striha. Za to pa tembolj pritiskajo na že itak prazne žepe trpinov, da izmozgajo zadnjo kronico. Prepričani pa smo, da so zopet zidali na pesek in da bodo zaslepljeni kmalu izprovideli, kako jih razni Zajci in Skuboviči vlečejo za nos. Operacija je dobra pri bolnem telesu, če pa srce ni zdravo, tudi operacija ne pomaga, telo se razpade in segnije. Za to pa operacija na hirajočem društvu ni nič drugega kakor novo slepilo in nesramno izkoriščanje, ki ne more imeti uspeha. — Drugi škodljivci delavske mednarodne solidarnosti pa se je pojavil pri železničarjih, pod krinko narodnosti. Ustanovili so, kakor se čuje v nedeljo 5. junija, svojo posebno klobaso, narodno železničarsko organizacijo, po zgledu tržaških krumirjev. Plaćanim agitatorjem, ki izkušajo razdroiti na Jesenicah močno organizacijo železničarjev, povemo, naj pomislijo kaj delajo. Ali so že pozabili, kaj je za železničarje storil sodr. Ellenbogen? Ali niso ravno „mednarodni“ železničarji priborili sodrugom železničarjem tiste ugodnosti, ki jih danes tudi oni uživajo? Poglejte v Trst, hinavci! Tam imate sliko, kako skrbijo narodnjakarji za delavstvo. Z živio-klici in popevanjem „hej Slovani“ se vam ne bo nasitil želodec. Vsa agitacija za krumirsko organizacijo pa vodi liberalna stranka, ki bo imela edina korist, ker hoče napraviti železničarje za svojo avantgardo. Upamo pa, da se bo tudi tem škodljivcem ponesrečil načrt, zato bomo poskrbeli že sodrugi sami, da jih poplačamo za njihovo izdajalsko delo. — Tretji škodljivci delavstva pa se je pojavil na Savi v podobi „Izobraževalnega in pevskega društva Sava“, ki je pod vplivom in komande g. Pongratza. To društvo, katerega člani ne smejo biti ne socialisti, ne klerikalci in tudi ne liberalci, hoče vzgojiti tovarna za svoje zveste ovčice, ki smejo samo lepo prositi, a zahtevati kaj od tovarne pa ne smejo. Taka društva priporoča „Industriellenbund“ na Dunaju, da bi se z njimi raztrgale socialistične vrste. Ob raznih prilikah bodo pa ti ljudje lahko služili kot spioni, izdajalci ali stavkazi, zato jim bo pa g. Pongratz, kadar bodo v potrebi, že pomagal s kakšnim predplačilom ali sodečkom piva. Navedli smo tri glavne škodljivce delavske solidarnosti, da se jih bo vedelo jeseniško delavstvo ogibati. Po drugi strani pa da zvedo tudi cen. čitatelji „Rdečega Prapora“, s kakšnimi ljudmi in društvi imajo jeseniški sodrugi opraviti, ki nam begajo in zapeljujejo delavsko ljudstvo. Namen vseh treh škodljivcev je očividni. Delavce razpršiti v razna društva, da bi se prepirali zaradi vere in narodnosti in bi pri tem pozabili na svoje zboljšanje. Dobro poznamo ene in druge in tudi vemo, da klerikalna, liberalna in kapitalistična gospoda ne gleda na nič drugega, kakor samo na to, kako bi delavsko ljudstvo zatelehali in vklepali v kapitalistični jarek in si potem delili dobiček iz delavskih žuljev. Pa vsa gonja, preganjanje in agitacija treh škodljivcev ne bo pomagala, zato pa se pozurimo še bolj za agitacijo za naše organizacije, za naše delavsko časopisje. Boj treh škodljivcev — to mora prešiniti vsakega socialista, in delavski škodljivci ne bodo nič opravili, tudi ne z novimi društvi.

Tržaške vesti.

— **Delavska ponižnost.** V torek smo imeli tukaj pogreb upravniskega predsednika tehničnega zavoda Sv. Andreja, Sv. Marka in Sv. Roka. Če ravno se ni za delavce nikdar posebno ogreval ter kakor se danes iz stoterih ust slisi, mnogokrat izjavil „da delavec lahko z devetdesetimi krajcarji na dan živi“ i. t. d., vendar so delavci teh tovarn ta dan praznovali. Prosili so namreč sami, da smejo sežalovati ter delati stafažo v sprevodu. Mi ne bi nič rekli, ko bi n. pr. rekel direktor. „Jutri se ne dela, vaša mežda bo plačana“. Toda v tem slučaju so delavci sami prosili... Če premislimo, koliko grenkih solz je že preteklo iz materinih oči, ker mežda soprogov vlad velike draginje ne zadostuje, da bi kupili dovolj kruha svojim otrocičem; da je delavec primeran delati ob nedeljah in praznikih in tudi po delavnih takozvane „kvarte“ le zato, ker to njegov gosp. podjetnik tako volava, da, ker ga v obliki nezadostne mežde sili, da mu dela za dva, bi moralo zadostovati, da spoznamo mora-

lično zaostalost delavcev, ki si sami plečejo bič, s katerim jih danes deledajalci preganjajo. Seveda, tega niso mogoče vsi delavci krivi. Ne! Krivi so oni, ki so vedoči sli nevedoči, kaj delajo, sli prosit.

— **V „Edinosti“** smo čitali, da se je vršil v nedeljo, 5. t. m. izredni občni zbor N. D. O. In „Edinost“ je tudi povedala, da je bila udeležba pičila. Na tem izrednem občnem zboru je dr. Rybář takoj ob začetku konfisciral dve točki. Potem je dr. Mandič povedal, da hoče treba na prihodnjem občnem zboru izvoliti ves odbor ali pa del odbora, ker se je več odbornikov odpovedalo. Sic transit gloria mundi! Ker je bilo vse klaverno, je morale biti klaverno tudi poročila. Samoobsebi se razume, da vemo mi veliko več o tem občnem zboru, nego je bilo mogoče zvedeti iz „Edinosti“. Ampak kaj naj zanima javnost delovanje organizacije, kakršna je N. D. O., ki nima niti 500 redno plačujočih članov? Prve kaplje nevihte padajo. Kar se sejali, to bodo kmalu želi. Sejali so razdor med delavstvom. Zasejali so ga v svoje vrste. Nekdaj je sluga razbil lonec. Bal se je zato gospodarja. Zato je spravil kosčke skupaj in postavil tako sestavljen lonec na polico. Ravno tako je skrpučana tržaška sloga. Dobra je zato, da lahko stoji spravljena na polici. Ampak z njo se ne da nič več narediti. Bog se je usmilil. N. D. O. se je noče. Se je ne sme, ako hoče rešiti sebe. In kdor bi hotel rešiti slogo, ta bi moral uničiti N. D. O.

— **Podružnica Ciril-Metodove družbe na Opčinah pri Trstu.** Ta podružnica Ciril-Metodove družbe je darovala za podpori sklad N. D. O. 20 krom. Mi nočemo napisati k temu nobenega komentarja. Naši čitatelji že vedo, zakaj smo to poročali. Kmalu se bo tudi na Opčinah marsikaj izpremenilo. Morda bo potem podružnica Ciril-Metodove družbe izprovidela, da ni in ne sme biti podružnica N. D. O. Nam je žal, da moramo o tem pisati, ampak potrebno je tudi to zabeležiti v zgodovinsko knjigo. Včas pride vse prav, pravi star pregovor.

Štajerske vesti.

— **Zagoneten slučaj.** Pred nekaj dnevi se je poročalo o 6letnem Martinu Justineku, kmetu iz Slivnice pri Mariboru, ki so ga našli v Mariboru na ulici nezvestnega in ga odpeljali v policijsko stražnico, ker se je policiji zdel — pijan. Drugo jutro pa so našli v zaporu Justineka mrtvega. Obdukcija je izkazala, da je imel polomljenih 10 reber. Sumili so nadzorstveno osebo, da mu je prizadalo poškodbo. Pozneje pa je izvedel stražni nadzornik Niesner, da je Justinka povezil voz, naložen z vinskimimi sodi. Voznik trdi, da on ni kriv, češ, da je Justinek vsled pijanosti padel pod kolo. To je potrdila tudi ena priča.

— **Umor in samomor.** V vlaku, ki pelje ob pol deveti uri iz Gradca proti ogrski meji, so našli v soboto zjutraj mrtvi trupli nekega moškega in neke ženske. Na nekem listku sta bili zapisani imeni Petrovay Janonne in Pilisy Sarolla. Mož je neki ritmojster iz Kotora. V prijavnem listu se je zapisal kot ritmojster Kvas.

Dnevne vesti.

x **„Bando“** imenuje „Slovenec“ jugoslovansko socialno demokracijo, ker se zagrebški sodrugi niso najprej globoko poklonili našim klerikalcem in jih ponižno prosili za dovoljenje, da smejo imeti svoje mnenje o klerikalizmu. Mislimo, da si bodo naši sodrugi zapomnili to ime in spomnili se bodo tudi klerikalci, kadar jim bo „bando“ pokazala, kako zna svirati. „Slovenec“ se dela bolj trapastega nego je. Zgraja se nad tem, da ne ravna socialna demokracija v praksi tako, kakor so pisani nekateri članki v „Naših Zapiskih“, katere seveda tudi zmerja. Kar se tega tiče, bi bilo pač bolje, če bi klerikalci pometali pred svojim pragom. Oni imajo „znanstven“ list „Cas“, čigar znanstvenost je taka, da se je bog usmilil. „Naši Zapiski“ so socialna revija, pa se vendar lahko merijo s „Časom“. „Slovenčevi“ učenjaki pa menda tudi vedo, da članki v reviji nimajo programatičnega pomena; v „Naših Zapiskih“ se svobodno izražajo mnenja in se tudi lahko vodi polemika. Za svoje sestavke odgovarjajo pisatelji sami, nikakor se pa ne more iz njih izvajati kakšna obveznost za stranko. Tako tudi mi nismo nikdar mislili, da so posamezne izjemne izjave drja. Kreka, diše po socializmu, izraz mišljenja klerikalne stranke. Kaj daje „Slovenec“ sploh pravico misliti, oziroma hliniti se kakor bi mislil, da jugoslovanska socialna demokracija ni protiklerikalna? Kdaj je naša stranka zatajevala svoj protiklerikalni značaj? — No, „Slovenec“ misli, da kaže moč in neustrašenost, če zmerja socialno demokracijo z bando. Tako se dere tudi otrok ponoči, ki bi rad sam sebi utajil, da ga je strah. In ravno „bando“ bo klerikalcev še tako strah, da bodo škripali z zobmi.

Vestnik „Vzajemnosti“.

Spodnja Šiška. Temeljni kamen cestnih organizacij v Spodnji Šiški je položen, tako da se bodo odlej najprej prispevki članov pobirali po hišah. Zaupnikom napravi glavni odbor posebne legitimacije, brez katere ni nihče upravičen pobirati prispevkov. Vsako prvo soboto v mesecu se vrši sestanek upravnega odbora in cestnih zaupni-

kov, kjer se bo cestna organizacija izpopolnjevala ter razmišljala tekoče zadeve. Spodnješišenski odsek šteje že 15 sobotnih odjemalcev »Rdečega Prapora«. Zaupniki so naprošeni, da pridno razpečavajo bloke, od katerih ostane polovica zneska upravnemu odseku. Kdor se nima bloka, naj se oglasi pri sodr. Martinu Zagradniku, ki mu ga preskrbi.

Sentjakovski odsek je na sestanku pretečeno nedeljo izpopolnil odbor tako, da mu načelujeta sodr. Tomaž Kavčič in Ivan Kocmur, blagajnik in tajnik sta pa sodr. Anton Piskur in Viktor Stare, ki vsi sprejemajo nove člane in so upravičeni, da pobirajo prispevke. Protokole sode je upravni odbor sklepal o cestni organizaciji, ki začne v kratkem poslovati. Nad nezadostnim poslovanjem tega odseka so se zlasti sodrugi iz krakovskotrnovskega okraja bridko pritoževali, kar se bo moralo v bodoče odpraviti. Nove odbornike pa prosimo, da se reano poprimajo dela, ki je v tem okraju nujno potreben. V kratkem pridejo na vrsto Hradskega vasi, Karolinska zemlja, Črna vas, Hauptmanca i. t. d., ki mejajo na sentjakovski okraj.

Shod tobačnih delavcev se vrši prihodnji petek dne 17. junija ob 6. zvečer v kegljskem salonu gostilne pri »Kroni« v Gradšču. Shod bo zaupen po § 2. zbor. zak. Poročal bo predsednik »Vzajemnosti« o pomenu in potrebi kulturne organizacije. Vabila se pravočasno razpošljejo. Prosi se za zanesljivo in točno udeležbo.

Iz pevskega odseka. Vsi sodrugi pevci so naprošeni, da se redno in točno udeležujejo pevske vaje, ker se v kratkem vrše priredbe, pri katerih bodo smeli nastopiti samo oni sodrugi pevci, ki so redno vršili svojo pevsko dolžnost. Za dobo boleznih pevovodje g. P. Baloga, ki mu želimo skorajšnje okrevanje, vodi pouk odsekov predsednik sodr. Josip Skorpič. Sodrugi, ki imajo bloke, so naprošeni, da jih pridno razpečavajo. Obračunava se pri vsaki pevske vaji v roke blagajnika sodr. Antone Vičiča.

Tamburaški odsek si je pretečeni teden iz lastnih sredstev nabavil večje število primernih partitur, tako da mu bo mogoče takej, ko dobi glasbila, pričeti s praktičnimi vajami. Če bo zanimanje za ta odsek tako napredovalo, kakor je doslej, je pričakovati, da nastopi že v septembru ali oktobru z več koncertnimi točkami. Sodrugi z bloki se prosijo, da pri prihodnji vaji obračunajo. Kdor se nima bloka, pa ga želi imeti, naj se zgleda pri sodrugu Stefanu Lehpamerju.

Iz osrednjega odbora. Za mesec maj je obračunal spodnješišenski upravni odsek, v zaostanku sta pa še vinskoglinški (ki že več mesecev ni obračunal) ter krakovskotrnovski, ki je zakašnelost z nujnimi razlogi opravičil. Prosi se več tačnosti. — Odbor je pravkar prejel večje število blokov za nabiranje prostovoljnih prispevkov ter se dobe pri zveznem predsedniku ob navadnih večernih urah. Biti ne sme shoda ali sestanka, na katerem bi se ne pobirali prostovoljni prispevki. Zveza ima ogromne troške, katere bo mogla zmagovati le s sodelovanjem vseh sodrugov. Prostovoljne darove in zbirke se bodo izkazovale vsako četrtletje v listu. — Sodrugi, ki še niso obračunali majskih vstopnic in znakov, naj te store čimprej, kajti red mora biti povesod.

Abstinencijski odsek se osnuje po sklepih zadnjega običnega zbora ter odborove seje prihodnje sobote, dne 18. junija v društvenih lokalih, Solenburova ul. št. 6/II. Sestanku se predloži načrt, po katerem se ima osnovati tudi društvena hranilnica, ki naj obenem z abstinenco pospešuje tudi varčnost. Sodrugi in sodruginje, ki se zanimajo za abstinencijsko gibanje, so vabljeni, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Kder se mi naročnik vsaj sobotne številke »Rdečega Prapora«, naj to stori prej ko mogoče. Naročnina na sobotno številko znaša za en mesec 40 vin., za četrto leta 120 K. Priglasje sprejema upravnistvo ter vsi zaupniki. List se dostavlja na dom.

»Vzajemnost« je z večerajšnjim dnevom dosegla 425 članov. Na delo, da jih bo do konca junija 500!

Društvene vesti.

§ Nabrežina. V nedeljo dne 19. t. m. priredi klesarska organizacija v Nabrežini velike vrtno veselico pri gosp. Nemcu v Nabrežini z godbo, petjem in plesom. Čistega dobička je namenjena polovica »Rdečemu Praporu«, druga polovica pa »Lavoratoru«. Spored veselice pričakujemo v eni prihodnjih števil »Rdečega Prapora«. Dolžnost vsakega sodruga je, da se brez izgovorov udeleži te veselice.

Shodi.

Nabrežina. Dne 19. t. m. se vrši ob 1/2. popoldne javen shod v društveni gostilni v Nabrežini. Govorniki so sodrugi dr. Tuma, Todešchini in Kopač.

Socialni pregled.

** Mizaraki delavci naj še ne hodijo na Reko iskat dela. Na Sušaku je sicer stavka že

končana, pri čemer se je posebno blamiral adjunkt okrajne oblasti Mažuranič, ki je na čuden način »posredoval«. Na Reki pa še ni vse v redu. O stavki na Sušaku smo dobili jako zanimivo poročilo, ki imenitno osvetljuje hrvaške razmere. Objavimo ga prihodnjic.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 9. junija. Danes je imela zbornica razpravo o porabi avstrijskega

vojaštva pri ogrskih volitvah.

Od socialnih demokratov je prvi govoril

poslanec dr. Renner:

Naša stranka bo o stvari obsirneje govorila v delegaciji, kjer bo madžarska vladna stranka imela priliko odgovarjati. Grof Khuen je s svojo zmago osupnil svet in že se plete okraj njega nekakšna junaska legenda. Mi nimamo razloga, da bi razdrli to

alepilo vprilčo Evrope.

Prostaške brutalnost predstavljati kot politično ženialnost, se ne bo posrečilo. Grof Khuen je že izurjen v zatiranju. Nekdanji ban in davitelj Hrvaške je le izpremenil metodo. A če protestiramo proti njegovemu nasilju, ne mislimo s tem poslužiti Košutu, Justu i. t. d., ki so glavni krivci, da so take volitve mogoče. Grof Khuen in njegovi prijatelji naj le grade

Patjomkinove vasi,

delavstvo na Ogrskem pa ostane in rasti. Narod na Ogrskem ostanejo in tako je opravičeno upanje, da pride

volilna reforma

kljub napakam dvora in kljub zvezi avstrijske in ogrske reakcije do zmage. (Zivahno odobravanje pri soc. demokratih.)

Predsednik Pattai: Iz stenografičnega zapisnika razvid, da je poslanec Renner ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuena imenoval davitelja Hrvaške

in da ga je dolžil umora. Zato kličem gospoda poslanca na red.

Poslanec Daszynski.

Ko je polkovnik Fabricius z eno stotnijo vojakov razgal ogrski parlament, se je zaman čakalo, če se bo nebo podrlo. Najponosnejši parlament na vzhodu se je dal razgnati kakor trop pouličnih fantalimov. Potem je prišel Kristoffy s svojim ognjevitim gestom:

Splošna volilna pravica!

Tedaj je nastal boj med fevdalci in krono. Avstrijskemu dvoru se je stvar zdela težavna. Zakaj dvor, ki vodi ta boj že 300 let, ve pred vsem, koliko velja. Mi govorimo o bajonetih in nasilju. Ne vidimo pa

skritih potov,

po katerih se trkljajo milioni habsburškega dvora ob času ogrskih volitev. Ne vemo, koliko milijonov stanejo vsake volitve habsburško premoženje, vemo pa, da jih more biti mnogo. — Enake sleparije in enako krvavo nasilje kakor Khuen je vršila doslej vsaka ogrska vlada. Pred našimi očmi se razpada avstrijski fevdalizem.

Mi zadnja leta o kroni res nismo govorili v sovražnem tonu, čeprav nas je vlada te krome neskončno mučila, ne kot tiranska, ampak kot

nesposobna vlada.

Vpraša se, če more priti na Ogrskem kraljeva beseda ob veljavo. Ali jo more razvijati grof Tisza? Če pojde tako, tedaj si bo prirodna moč ljudstva pomagala do zmage tudi brez krona in če bo treba, proti kroni! (Burno odobravanje pri socialnih demokratih.)

Predsednik Pattai: Iz stenografičnega zapisnika vidim, da je poslanec Daszynski ne le debatiral o kroni, (klici: Zivio Daszynski!), ampak tudi trdil, da je krona s svojim premoženjem vplivala na ogrske volitve. Kličem ga zato na red. Potem je minister za notranje zadeve povedal, da nima nič povedati.

Zaključno besedo je imel generalni govornik socialni demokrat Haberman.

S tem je bila debata končana. Zbornica je na to rešila nekaj manjših predlog.

Dunaj, 10. junija. Danes se je začela generalna debata o proračunu. Udeležba poslancev v zbornici je zelo pičla.

Ženske in politične društva. Dunaj, 10. junija. Upravni odsek je danes sprejel predlog socialnih demokratov, da smejo tudi ženske biti članice političnih društev, z dodatkom, da velja ta pravica od 21. leta dalje.

Papeževa enciklika. Berlin, 10. junija. V pruskem deželnem zboru je bila večeraj obsirna debata radi papeževe enciklike. Posebno govor posl. Hakenberga je napravil velik vtisk. Minist. predsednik Bethmann Hollweg je konstatiral, da je ton enciklike žaljiv za nekatoličane in da je umevna razburjenost, ki je nastala radi tega. Pruski poslanik je dobil nalogo, protestirati v vatikanu. Papežovo glasilo »Osservatore Romano« pravi, da papež ni imel namena, žaliti nekatoličane. Kakor sedaj stvari stoje, niso daloje izjave umestne.

Opozorjamo cenjene čitatelje na insert »Mesne cesarja Franca Jožefa jubilejne zavarovalnice za življenje in rente«. Več prihodnjic.

3
zlato nauki!

I.
Kdor s »FLORIAN-om« se krepeča,
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če želodec godrnja,
Pij »FLORIAN-a«, pa nehaj!

III.
Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Zagrebski
Franck

... kot tovarniško znamko
priporočujemo kot priznani najboljši pridatek za kavo!

Kmečko-delavska gospodarska zadruga
Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu »pri Mraku«. Po cenah je vprašati v prodajalni »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico«, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Otvoritveno naznanilo.

Mestna cesarja Franca Jožefa jubilejna zavarovalnica za življenje in rente je ustanovila

**glavno zastopstvo za Kranjsko
s sedežem v Ljubljani, Sodnijska ulica šte. 1.**

Pojasnila glede zavarovanja za slučaj smrti, zavarovanja pogrebne, zavarovanja dote, življenjskih rent, zavarovanje pokojnine daje gorenja pisarna.

Kot javen zavod je popolnoma zanesljivo!

Osebe, ki bi hotele delovati za to dobrodelno podjetje, naj pošljejo svoje ponudbe na gorenji naslov.

Enonadstropna vila

z velikim vrtom na lepem prostoru
je naprodaj

cesta v Rožno dolino št. 216 pri Ljubljani. Več se
poizve v vili „Minki“, Rožna dolina št. 237.

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivega, oskubljenega K 2—, polbelega K 2-80, belega K 4—, prima puhastega K 6—, izredno finega skubljenega K 8—, sivega puha K 6—, belega K 10—, izredno fini prsi puh K 12—, od 5 kg nabrej franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazine, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očiščenim puhastim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—. Pernica sama 12 K, K 14—, K 16—, blazine K 8—, K 3-50, K 4—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazine, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4-50, 5—, 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13—, 15—, pošlje po povzetju, zavoj zastonj od K 10— naprej franko.

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastonj in franko. Če ne dopade, se zamenja ali denar nazaj!

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-56

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 steklenic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premiran medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri št. Petru na Kracu.

Restavrant „International“

(Zadružna delavska gostilna.)

TRST, ulica Giovanni Boccaccio šte. 25.

v bližini južnega kolodvora.

Vsakovrstna pristna vina. — Izborno preskrbljena kuhinja z gorkimi in mrazimi jedili. — Cene zmerne.

6-4

Gostem na razpolago razni časopisi. Shajališče vseh sodrugov, posebno železničarjev.

Ustanovljena 1847.

52-27

Ustanovljena 1847

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, čimnati modroci, otroški yoziki i. t. d. Najnižje cene.

Najsolidnejše blago.

V združnem delu in slogi je moč!

Naznanilo.

Prva kranjska tovarna sodavice in mineralnih vodá,

registr. zadruga z o. p. v Ljubljani

tem potom p. n. občinstvu kakor sploh vsem odjemalcem uljudno naznanja, da se je podjetje preselilo v lastne prostore

Slomškova ul. št. 27, poprej gostilna „Kranjski biser“.

Priporočilo.

Načelstvo zgoraj imenovane zadruge se uljudno priporoča vsem članom kakor nečlanom, da tudi zanaprej ostanejo zvesti odjemalci sodavice, raznih brezalkoholnih izdelkov, sadnih sokov, ogl. kisline itd. kakor dosedaj.

Zadruga hoče tudi nadalje nuditi svojim odjemalcem le to, kar je najboljšo in najpopolnejšo v tej stroki ter po primerno nizki ceni.

Cenjeni tukajšnji naročniki se lahko kakor dosedaj poslužujejo pri naročilih telefona št. 174.

V Ljubljanski okolici je zadruga ustanovila dve zalogi, in sicer pri

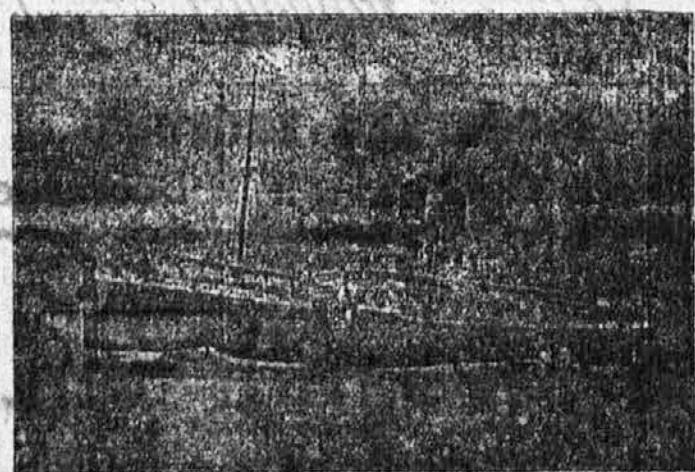
A. Mežan na Igu in Iv. Kancu, vulgo Gorjanec, Pod smreko pri Brezovici.

V teh dveh zalogah dobijo vsi cenj. odjemalci zadrugne izdelke po isti ceni, kakor pri zadrugi sami.

Z združnim pozdravom se priporoča

načelstvo.

V združnem delu in slogi je moč!

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

52-28

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z največjimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezčlenim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopel i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.